

המשך הפעלת מרכזי חוסן ביהודה ושומרון

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם , בהמשך להחלטת ממשלה מספר 4770 מיום 06.12.2019, להמשיך להפעיל מרכזי חוסן לטובת היישובים והתושבים ביהודה ושומרון בשנת 2021 כדלקמן:

- א. להפעיל מרכזי חוסן באזור יהודה ושומרון לטובת חיזוק ההיערכות לחירום של היישובים באזור, ולשם תגבור מענים פסיכו-סוציאליים לתושבי היישובים, בהשקעה כוללת של 3.66 מלש"ח בשנת 2021.
- ב. לצורך כך, להנחות את משרד הבריאות לפעול להפעלת מרכזי חוסן ביהודה ושומרון כאמור, בתיאום עם הגורמים המקצועיים במשרד החינוך ובמשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.
- ג. המקורות התקציבים למימון הפרויקט יהיו כדלקמן:
 1. משרד החינוך יעביר למשרד הבריאות 1 מלש"ח בשנת 2021.
 2. משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים יעביר למשרד הבריאות 1.33 מלש"ח בשנת 2021.
 3. משרד הבריאות יקצה 1.33 מלש"ח מתקציבו בשנת 2021.
- ד. עד לאישורו בכנסת של תקציב מדינה לשנת 2021, ביצוע התקציב לפי החלטה זו כפופה להוראות סעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה ולהוראות סעיף 49ב לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

דברי הסבר

רקע כללי

המצב הביטחוני בישובים ביהודה ושומרון משליך על היכולת לקיים שגרת חיים ומצריך, לפיכך, בנוסף על המענה הביטחוני, יש צורך במעטפת של סיוע לחיזוק ההיערכות לחירום ולתגבור מענים פסיכו-סוציאליים לתושבי היישובים, שיקטינו את השפעות המצב הביטחוני וימזערו את השפעותיו על שגרת היום יום של התושבים.

על פי המידע שנמסר ממערכת הביטחון, בשנתיים האחרונות (2019-2020) מתרחשים באזור יהודה ושומרון פיגועים וניסיונות פיגוע על בסיס קבוע, ובאופן חריג ביחס לאזורים אחרים בארץ. הגם שהיקפם הכולל של האירועים פחת במידה מסוימת בשנת 2020 לעומת השנה שקדמה לה, נתוני מערכת הביטחון מצביעים על פערים, הן כמותיים והן איכותניים, בין הפיגועים באזור יהודה ושומרון לבין פיגועים באזורים אחרים. יצוין, כי קיימים פערים ניכרים בהיקפי האירועים הביטחוניים באזור יהודה ושומרון גם ביחס לאזור ירושלים.

בהתאם לסעיף 2א' להחלטת ממשלה מס' 1561 מיום 19.06.2016 בדבר "סיוע מיוחד לשנת 2016 לאזור יהודה ושומרון" הוקמו 4 מרכזי חוסן ברחבי יהודה ושומרון (יהודה, עציון, בנימין ושומרון), אשר נותנים מענה לעשרות יישובים ביהודה ושומרון ולמאות אלפי תושבים באזור. כל המרכזים הוקמו בשותפות תקציבית ומקצועית של משרדי הבריאות, החינוך, העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, והם מנוהלים ע"י הקואליציה הישראלית לטראומה. נתונים שנאספו על ידי גורמי המקצוע מצביעים על עלייה במספר הפניות של אנשים המבקשים סיוע פסיכו-סוציאלי עקב המצב הביטחוני המתמשך באזור יהודה ושומרון בשנתיים האחרונות. בנוסף, חלה עלייה משמעותית בבקשות של צוותים מקצועיים (חינוכיים, טיפוליים והנדבתיים) העוסקים במתן שירותים פסיכו-סוציאליים לאוכלוסייה, לריענון מקצועי ולהכשרות.

מתחילת פעילות מרכזי החוסן ביהודה ושומרון בשנת 2017, טופלו מעל 2,300 תושבים נפגעי טראומה וחרדה על רקע ביטחוני בטיפולים פרטניים, משפחתיים וקבוצתיים; כ-4,500 בעלי תפקידים ברשויות וחברי צוותי התערבות בחירום קיבלו הכשרות בתחומי ההיערכות ותגובה לחירום. כ-8,000 תושבים השתתפו בפעילויות לחיזוק החוסן החברתי.

מרכזי החוסן הגישו סיוע נפשי ראשוני ומתמשך לאחר הפיגועים שהתרחשו בשנת 2020, כולל פיגוע דקירה בצומת גוש עציון בינואר, בקבוקי תבערה בחברון בפברואר, פיגוע ירי בצומת הפרסה בבנימין, פיגועי דקירה באזור שילה במאי, פיגוע דריסה בצומת אריאל ועוד. לצד זה, נמשכת שגרת החירום של יידויי אבנים, השלכת בקבוקי תבערה והנחת מטענים.

מרכזי החוסן ביהודה ושומרון תוקצבו ופעלו מתוקף החלטה 1561, שהייתה בתוקף בשנים 2016-2018. ביום 13.05.2019, התקבלה החלטת ממשלה מס' 4563 בדבר המשך הפעלת מרכזי החוסן ביהודה ושומרון בשנת 2019, שהובאה על בסיס מקצועי. ביום 06.12.2019, התקבלה החלטת ממשלה מס' 4563 בדבר המשך הפעלת מרכזי החוסן ביהודה ושומרון בשנת 2020, שהובאה אף היא על בסיס מקצועי. על אף שתחום מרכזי החוסן ביהודה ושומרון בשנת 2020, בעבר, במהות מדובר בפעילות על בסיס מקצועי במענה לצרכים בתחום הפסיכו סוציאלי במענה לצרכים הנובעים במישרין מהמצב הביטחוני הייחודי באזור, ולכן אף ההחלטה להמשך הפעילות מובאת על בסיס מקצועי.

יובהר, כי ישנה חשיבות גדולה ביצירת המשכיות לפעילות מרכזי החוסן ובשמירת הרצף הטיפולי לטובת החוסן הנפשי של תושבי היישובים ביהודה ושומרון, המתמודדים עם מציאות שוחקת ובלתי צפויה. הפסקת רצף הפעילות של מרכזי החוסן עלולה לפגוע בחוסן הנפשי של המטופלים ובהיערכות לחירום של תושבי היישובים.

לפיכך, מוצע להמשיך ולהפעיל את מרכזי החוסן גם בשנת 2021, על-מנת לאפשר למרכזי החוסן לפעול ברציפות, ללא קטיעת הרצף הטיפולי, וכדי לתת ודאות לתושבי היישובים ביהודה ושומרון.

יצוין, כי בנוסף לאזור יהודה ושומרון ואזור ירושלים, קיימת מציאות ביטחונית ייחודית גם באזור עוטף עזה, אולם המאפיינים הביטחוניים באזור עוטף רצועת עזה שונה מהמאפיינים המקבילים באזור יהודה ושומרון, ועל כל פנים ניתן למציאות ביטחונית זו באזור העוטף מענה ביטחוני המותאם למאפיינים השונים כאמור, וכן ניתנו מענים פסיכו-סוציאליים המותאמים לצרכי האזור והתושבים במסגרת החלטות נפרדות וייעודיות שקיבלה הממשלה בהתייחס לצרכי אזור עוטף עזה בכללותו (ובכלל זה, החלטה מספר 4328 של הממשלה מיום 02.12.2018; בימים אלו מתקיימת עבודת המטה ביחס לתוכנית המשך לאזור זה).

כמו כן, בהתאם להחלטת הצוות הבין-משרדי של מרכזי החוסן מיום 30.10.2019, בשנת 2020 החלה גם הפעלתו של מרכז חוסן בעיר אשקלון, וזאת גם כן על בסיס שיקולים מקצועיים (הדבר הובא לפני הממשלה בהחלטה מספר 4865 מיום 9.2.2020).

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

תקציב

כמפורט בהחלטה

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הבריאות - תומך

שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים – תומך

שר החינוך – תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 1561 מיום 19.06.2016

החלטה מס' 4563 מיום 13.05.2019

החלטה מס' 4770 מיום 06.12.2019

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעת

סיווגים

סיווג ראשי : 01 ביצועי

תחום פעולה עיקרי : 02 חברה וכלכלה

מוגש על ידי ראש הממשלה

כ"ה בחשון התשפ"א
12 בנובמבר 2020

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ד בחשון התשפ"א

11 בנובמבר, 2020

סימוכין: 2285825637

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים**נושא הצעת ההחלטה: המשך הפעלת מרכזי חוסן ביהודה ושומרון****תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:**

בהתאם לסעיף 2(א) להחלטת ממשלה מס' 1561 מיום 19.06.2016 בדבר "סיוע מיוחד לשנת 2016 לאזור יהודה ושומרון", הוקמו 4 מרכזי חוסן ברחבי יהודה ושומרון, ותוקצבו לשנים 2016-2018.

בהחלטות ממשלה מס' 4563 מיום 13.05.2019 ומס' 4770 מיום 06.12.2019, החליטה הממשלה להמשיך להפעיל את מרכזי החוסן הנ"ל בשנים 2019-2020, בהתאמה, לטובת חיזוק ההיערכות לחירום של היישובים באזור ולשם תגבור מענים פסיכו-סוציאליים לתושבי היישובים, תוך איגום התקציב הנדרש לשם כך בסך של 3.66 מלש"ח בכל שנה.

כעת מוצע להמשיך ולהפעיל את מרכזי החוסן האמורים גם בשנת 2021, כמפורט בהצעה ובדברי ההסבר להצעה.

יצוין כי החלטה 1561 הנ"ל, אשר כללה מכלול פעולות ממשלתיות, היתה החלטה שהתקבלה על בסיס שיקולי עדיפות לאומית, כפי שפורט בפרק העדיפות הלאומית שבגוף ההחלטה. עם זאת, במהות כשעסקינן במרכזי החוסן מדובר בפעילות על בסיס מקצועי במענה לצרכים בתחום הפסיכו סוציאלי, הנובעים במישרין מהמצב הביטחוני הייחודי באזור, כפי שמובהר בדברי ההסבר להצעה. לכן ההחלטה להמשיך הפעילות של מרכזי החוסן לשנים 2019-2020, וגם כעת לשנת 2021 מובאת על בסיס מקצועי.

יישום ההחלטה יעשה בהתאם להוראות כל דין החל על העניין.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרון:

ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

מהלשכות המשפטיות של משרדי הבריאות, החינוך והעבודה, הרווחה והשירותים החברתיים נמסר כי אין מניעה משפטית לאישור ההצעה.

עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים שהשרים העומדים בראשם מגישים את הצעת ההחלטה:

לאור כל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

יעל כהן, עו"ד

סגנית בכירה ליועצת המשפטית